

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту

Володимир ГОРНИК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

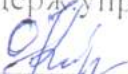
освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

форма навчання денна, заочна

⋮

КИЇВ 2024

РОЗРОБНИК си́лабусу к.держ.упр., доцент, доцент кафедри фінансів та обліку

(підпис) Оксана КЛИМЕНКО

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри фінансів та обліку

Протокол № 1 від 29.08.2024

Завідувач кафедри
(підпис) Анатолій ПУТІНЦЕВ

Гарант освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
кандидат економічних наук, доцент

(підпис) Ольга ПИЛИШЕНКО

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

2. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПІ	Фінанси страхових організацій Шифр за ОПІ – ОКП24
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4 рік навчання, 7 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредитів, 120 годин, 48 годин аудиторних, з них: 32 год. лекцій, 16 год. семінарських занять 72 годин - самостійна робота
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	залік
6. Інформація про консультації	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Курінна Оксана Володимирівна, старший викладач кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	kyrinna.oksana@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	
3. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна досліджує організацію роботи страхових організацій, страхову компанію як суб'єкт підприємницької діяльності і специфічну фінансову установу, резерви премій та збитків та метод їх формування, необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та його зміст, порядок визначення прибутку від страхової організації, фінансову надійність страховика та чинники, що її забезпечують, оцінку платоспроможності страхової організації. Вивчення цієї дисципліни необхідно майбутньому фахівцю, щоб здійснювати розрахунок страхових премій як головного джерела надходжень страхової організації від операційної діяльності, розподіл прибутку страховика, формувати систему оподаткування страхової організації
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	<u>Метою викладання</u> навчальної дисципліни є формування системи знань у майбутніх фахівців про особливості організації фінансів страхових організацій з врахуванням специфіки страхової діяльності. <u>Завдання навчальної дисципліни</u> вивчення теоретичних основ сутності фінансів

	страхових компаній і особливостей їх організації; вивчення особливостей кругообігу грошових коштів страховиків, формування власного та залученого капіталу; розуміння специфіки грошових надходжень страховиків; вивчення сутності та розкриття призначення страхових резервів, порядку їх формування; набуття знань щодо розміщення коштів страхових резервів, формування оптимальної структури дозволених активів; вивчення сутності та порядку формування та розподілу фінансового результату страхових організацій; вивчення особливостей оподаткування страхових організацій; набуття навичок щодо оцінювання фінансового стану страховиків та їх платоспроможності. <u>Цілі вивчення дисципліни:</u> засвоєння основних теоретичних положень та набуття практичних навичок щодо сутності фінансів страхових компаній.
Пререквізити	«Фінанси», «Гроші і кредит», «Страховання», «Фінанси підприємств», «Страхові послуги»
Постреквізити	«Страховий менеджмент», «Фінансовий менеджмент»
Формат проведення дисципліни	Змішана форма навчання: очна та онлайн (з використанням Google Classroom)

4. Загальні та спеціальні компетентності

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності				
ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР05	ПР10		ПР16
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)				
СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР04,	ПР10, ПР11		ПР16

5. Програмні результати навчання

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

6. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчально го заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Тема 1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 2. Фінансова діяльність страховика, основи її організації та управління	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 3. Грошові надходження страховика	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 2
Тема 4. Порядок формування та розміщення страхових резервів	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4 2
Тема 5. Доходи, витрати та фінансові результати страховика	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 1
Тема 6. Оподаткування страховиків	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 1

Тема 7. Основи тарифних розрахунків	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4 2
Тема 8. Оцінка фінансового стану страхової організації	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 2
Тема 9. Фінансове планування діяльності страхових організацій	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 2
Тема 10. Антикризове фінансове управління в страхових організаціях	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 2

7. Інформація про індивідуальне завдання

1. Виконання розрахункових робіт, домашньої контрольної роботи.
2. Аналітичний огляд.
3. Аналіз практичних, проблемних ситуацій.
4. Підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції.
5. Підготовка реферату.

Тематика рефератів

1. Зміст, функції та специфіка фінансів страховика як страхового посередника
2. Система фінансових відносин та фінансовий механізм страхових компаній
3. Особливості фінансів страховика: теоретичний аспект
4. Сутність вимог до організації фінансів страховика
5. Прибуток страховика: економічна сутність і функції
6. Фінансова діяльність страховика та її ключова роль в діяльності страхової компанії
7. Характеристика фінансової діяльності страхових компаній, її основні напрями, принципи та засади організації
8. Поняття і склад фінансових ресурсів страховиків, джерела їх утворення, порядок формування і використання
9. Забезпечення конкурентоспроможності страхових компаній в умовах глобалізації
10. Роль страховика у забезпеченні економічних гарантій при використанні в господарському обороті позичених коштів
11. Сутність і види страхових резервів, умови їх утворення та роль у процесі формування фінансових ресурсів страхових компаній
12. Власний капітал як базове фінансове джерело функціонування страховика
13. Форми і методи фінансування страховика

14. Фінансові результати діяльності страхових компаній та порядок їх визначення
15. Прибуток страховика, отриманий від звичайної і надзвичайної діяльності
16. Особливості оподаткування страхової діяльності та не страхових операцій страхових компаній
17. Порівняльна характеристика оподаткування страховиків податком на прибуток в Україні та будь-якій іншій країні (за вибором студента)
18. Характеристика фінансового стану страховиків, фактори, що на нього впливають, та показники його оцінки
19. Сучасні тенденції формування фінансових ресурсів страховика: європейський досвід
20. Особливості регулювання процесу формування і зміни власних джерел фінансування інвестиційної діяльності страховика
21. Організація управління фінансовими ресурсами страховика
22. Характеристика основних показників діяльності страхових компаній України, що здійснюють загальні види страхування.
23. Характеристика основних показників діяльності страхових компаній України, що здійснюють довгострокове страхування життя.

8. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програм Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувачу пропонується самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. до навчального середовища, а також приєднання до папки курсу на Google Classroom оскільки там розміщуються навчальні матеріали

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

9. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час тесту, іспиту заборонені. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності.

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з Положення про організацію освітнього процесу у Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до - 50% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перескладання тесту відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням.

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів за видами діяльності, як і самі види діяльності, обирає викладач відповідно до специфіки навчальної дисципліни:

- робота на лекційних заняттях;
- виконання завдань під час практичних занять;
- фронтальне/індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять;
- поточне тестування;
- виконання завдань самостійної роботи тощо.

Загальна система оцінювання	Підсумкова оцінка з дисципліни є сумою оцінок з відповідною вагою за кожен з таких видів робіт: активна робота на семінарських заняттях, тести, виконання практичних робіт та підсумковий контроль (екзамен). Підсумкова оцінка визначається відповідно до поданої нижче таблиці оцінювання за різними шкалами (100-бальна, ECTS, національна).
Тестування	Проводиться з кожної теми курсу, оцінюється максимум 5 балів/тема (всього 55 балів)
Виконання практичних робіт	Передбачено виконання двох робіт, максимум 10 балів за кожну
Написання і захист реферату	Максимум – 25 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивна оцінка за всіма обов'язковими видами робіт

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України «Про страхування». Введено в дію Постановою ВР № 86/96-ВР від 07.03.96, із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
2. Аберніхіна І.Г., Сокиринська І.Г. Фінанси страхових організацій: навчальний посібник. Дніпро: Пороги, 2019. 198 с.
3. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2007. 328 с.
4. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія. Київ: НУХТ, 2012. 376 с.
5. Світлична О. С., Сташкевич Н. М. Управління фінансами страхових організацій: навчальний посібник. Одеса: Атлант, 2015. 258 с.
6. Сокиринська І. Г., Журавльова Т. О., Аберніхіна І. Г. Страховий менеджмент.– Дніпро: Пороги, 2016. 300 с.
7. Шірінян Л. В. Фінанси страхових організацій: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», у тому числі перепідготовка спеціалістів за спеціальністю 7.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання. Київ: НУХТ, 2014. 108 с.

Додаткові:

8. Клапків Ю. Розвиток організаційно-правового та ідейного формування інституцій, що надають страхові послуги. Вісник Тернопільського

- національного економічного університету. 2017. №1. С. 52–62.
9. Навроцький С. А. Розвиток товариств взаємного страхування в АПК / С. А. Навроцький // Вісник Тернопільської академії народного господарства. 2001. Вип. 15(2001). С. 63–65.
 10. Войтко Є. М., Матвійчук Л. О. Теоретичні аспекти формування фінансових ресурсів страхової компанії. Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика. Збірник наукових праць молодих вчених та студентів. Том 1. Хмельницький: ХНУ, 2018. С. 37–39.
 11. Лаврук Н. А., Русул Л. В. Дослідження фінансових результатів діяльності страхових організацій. Мукачівський Державний Університет, 2018. №15. С. 679–687.
 12. Нагайчук Н. Г. Теоретичні підходи до визначення змісту поняття «фінанси страхових організацій». Інвестиції: практика та досвід. 2010. №11. С. 32–35.
 13. Нестерова Д. Фінансові ресурси страхових організацій та напрямки їх розміщення. ВІСНИК Київського національного університету імені Тараса Шевченка : Економіка. 2013. №12. С. 71–75.
 14. Приступа Л. А. Особливості формування капіталу страхових компаній у сучасному бізнес-середовищі. Вісник Хмельницького національного університету. 2016. №2. С. 225–228.
 15. Журавльова О. Є. Особливості організації фінансів страхових компаній. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/14715630.pdf>.
 16. Про інвестиційну діяльність : Закон України (в чинній редакції від 18.12.2017 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
 17. Налукова Н., Бадида М. Фінансова діяльність страховика: концептуальні засади теорії і практики. Світ фінансів. 2015. №2. С. 105–117.
 18. Базилевич В. Д., Базилевич К.С. Страхова справа: підручник. Київ: Знання, 2011. 203 с.
 19. Денисенко М. П., Токачева А. В. Інвестиційна діяльність страхової компанії: проблеми та напрями активізації. Ефективна економіка. 2018. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6640>.
 20. Мілошевич Н. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. Економіка і суспільство. 2018. №16. С. 758–763.
 21. Мамонова Г. В. Дослідження економічної сутності страхових резервів. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. 2012. Вип. 6. С. 295–298.
 22. Балицька М. В. Інвестування страхових резервів як фактор підвищення фінансової стійкості страховика. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. №12. С. 19–24.
 23. Приказюк Н. В., Янковський Д. В. Підходи до формування технічних резервів страхових організацій: вітчизняні реалії та світові вимоги. Проблеми економіки. 2017. №1. С. 351–356.
 24. Матвійчук Л. О. Економічна сутність та методичні підходи до формування страхових резервів із страхування життя. Науковий вісник Ужгородського

- університету : Серія Економіка. 2014. №2. С. 108–110.
25. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
 26. Самошкіна І. Д. Особливості формування резервів страхових компаній. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2016. №11. С. 786–789.
 27. Цебенко Н. М. Вплив ресурсів страхового ринку на модернізацію виробничої інфраструктури української економіки. Науковий вісник НЛТУ України. 2018. №9. т. 28 С. 126–130.
 28. Шматко К. А. Фінансові результати страхової компанії як показник діяльності суб'єкта господарювання. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_137.pdf.
 29. Завора Т. М., Перетяга М. Л. Аналіз діяльності страхових компаній. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. 2018. №4. С. 118–122.
 30. Шірінян Л. Організація фінансів страхових компаній України в сучасних умовах. URL: <http://dSPACE.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16584/1/18.pdf>.
 31. Бутовська Ю. С. Оцінка фінансових результатів діяльності страхової компанії. URL: <http://nauka.zinet.info/8/butovska.php>.
 32. Пікус Р., Балицька М. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка : Економіка. 2016. № 3. С. 6–10.
 33. Олійник В. М. Фінансова стійкість страхових компаній: монографія. Суми: Університетська книга, 2015. 287 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://minfin.kmu.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України
2. <http://sfs.gov.ua> - Офіційний сайт Державної фіскальної служби України
3. <http://treasury.gov.ua> - Офіційний сайт Державної казначейської служби України
4. <http://www.ukrstat.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби статистики України
5. <http://www.nssmc.gov.ua> – Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку
6. <http://www.smida.gov.ua/> – офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України
7. <http://rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
8. <http://www.nbu.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
9. <http://www.mtsbu.kiev.ua/> - офіційний сайт Моторного (транспортного) страхового бюро України
10. <http://uainsur.com/> - офіційний сайт Ліги страхових організацій

11. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України
12. <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/index> - офіційний сайт Антимонопольного комітету України.